

Distincții acordate unor oameni de teatru

Pentru merite deosebite în activitatea artistică, Prezidiul Marii Adunări Naționale a conferit printr-un decret următoarele titluri unor oameni de teatru:

Titlul de „*Artist al Poporului din Republica Populară Română*” a fost acordat artistului Grigore Vasiliu-Birlic.

Titlul de „*Maestru Emerit al Artei din Republica Populară Română*” a fost atribuit regizorului Mony Ghelerter.

Titlul de „*Artist emerit al Republicii Populare Romine*” a fost conferit regizorilor Nicușor Constantinescu, Jean Rinzescu, Grof Ladislau și actorilor: Elena Bodi, Clody Bertola, Iosif Csoka, Silvia Dumitrescu-Timică, Viorica Dumitriu, Aladar Ihasz, Gheorghe Leahu, Ion Manta, Victoria Mierlescu, Alexandru Rădulescu și Endre Szenkalszki.

Rol pe scenă, nu „rol” pe statul de salarii

Aș fi încântat să văd o statistică a frecvenței în distribuirea actorilor din teatrele noastre. Știu că e greu să se fixeze o normă, un minim de muncă, de prezență pe scenă. E foarte greu, pentru că, în teatru, ca în orice activitate artistică, calitatea e totul. Poți să realizezi prin trei replici tot atita artă cît alții nu realizează în o sută de pagini de text. Cu toate acestea, avem presimțirea că, dincolo de această largă și generoasă afirmație a calității, se ascund câteva greșeli, pe care nu avem dreptul să le trecem sub tăcere.

În peregrinările de cronicar dramatic am avut foarte dese ocazii să constatăm (fără a consulta la modul contabil registrele de evidență a repetițiilor) că mulți, destul de mulți actori de-ai noștri... șomează! Șomează artistic, bineînțeles, pentru că în statele de plată figurează. Întilnești pe culoarele unui teatru un vechi absolvent al Institutului: „— Hai, noroc, îi zici, ce mai faci? — Bine, îți spune el și zîmbește placid. — Ei, în ce joci, cînd te vom vedea? — Dragă, îmi spune, anul ăsta nu prea joc, am o singură intrare, trei replici, un fleac! Prin mai, poate...”. Asemenea convorbiri sînt — e adevărat — mai rare în provincie, unde, de multe ori, mi-a fost dat să constat fenomenul contrar, de hiperextenuare artistică a unor cadre. Sînt însă destul de dese în București. Inactivitatea, sau activitatea redusă, e moartea unui artist. Oricît geniu ar avea, fără untelemn candela se stingr și feștila care a ars începe să... miroasă urit. În această direcție, am constatat trei categorii de actori pasivi (nu ne place cuvîntul „șomer”): 1) cei care nu sînt distribuiți deloc, sau atît de pușin încît ceea ce realizează nu reprezintă nici creație și nici muncă („semnează condica”, aceasta e, mi se pare, expresia plastică prin care sînt definiți acești sinecuriști ai scenei noastre); 2) cei care sînt distribuiți mereu și mereu în roluri de umplură, nedîndu-li-se nici o ocazie de a-și desfășura specificul talentului lor; 3) cei care nu se lasă distribuiți decît în „rolul mare”, pe care-l visează și pe care sînt dispuși să-l aștepte, chiar si toată viața.

Nu avem intenția de a face aici considerații critice pe marginea politicii direc-

toriale sau regizorale a teatrelor. Constatăm însă prezența unui fenomen : faptul că există în efectivul teatrelor noastre forțe neutilizate ; și dorim să-i vedem cauzele. Treccm peste argumentele personale. Acestea, chiar dacă au uneori loc, se pot rezolva pe calea criticii directe. Există însă o anumc inerție a regizorilor, o inerție a comodității și a fricii de risc. Lucrează, de preferință, cu forțe verificate, cu „nume” care merg la sigur. E o mare greșeală aceasta. Așa cum poți rata un actor, nedistribuindu-l deloc sau rar și puțin, tot așa poți rata un alt actor, distribuindu-l prea des, uzându-l, specializându-l chiar, pe linia unei maniere sau a unui anumit tip de rol. Directorii trebuie să aibă în vedere că există firi și firi, că nu toți actorii seamănă între ei. Nu toți cei care sar, se agită, epatează sint cei mai buni. Există timizi, lenți, care, puși în mișcare, încurajați, pot realiza lucruri foarte interesante și de mare valoare. Problema are, desigur, o mie de fețe. Cu toate acestea, cei care vizăm și latura psihologică, morală și.. pedagogică a cadrelor noastre, trebuie să avem în fața ochilor acel grafic al frecvenței rolurilor avute de fiecare actor. Ca să nu greșim. Trebuie să dăm oricărui actor ocazia de a ne arăta (și de a se convinge personal) de limitele talentului... și de natura concretă a lipsurilor sale. Marile rezerve de cadre ale teatrelor (ne referim mai ales la cele din Capitală) nu trebuie să se transforme într-un fel de magazin prăfuit de recuzite neintrebuințate. Munca face pe om și jocul pe actor, dar pentru acest lucru nu ajunge să figureze pe un stat de plată, rostind trei replici pe stagiune. Și iarăși, nu se admite ca unui actori tineri (cunosc cazuri la teatrele din Petroșani, Turda, Satu Mare) să aibă cite 8—10 roluri mari pe stagiune, în timp ce alții, la fel de buni, în Capitală, abia dacă pot visa un rol mai acătării pentru stagiunea viitoare.

I. D. S.

Actori inovatori la Teatrul Armatei

Conform concepției shakespeareene, la comedia *Femeia îndărătnică* personajele prologului — lordul, căldărarul bețiv Cristofor Sly, hangița, pajul și cei doi vinători

— asistă, de pe scenă, la toate cele cinci acte ale piesei. Această concepție a fost fidel redată de către regizorii George Rafael și Dan Dinulescu, care pentru ilustrele personaje ale prologului au și impodobit una dintre lojile Teatrului Armatei.

După primele reprezentații ale comediei, interpretate în spiritul shakespearean și după indicațiile regizorilor, nu știu cine (?) a introdus inovația ca cinci din cele șase personaje ale prologului să asiste — din lojă — doar la primul tablou, reapărind apoi numai în ultimele 30 de secunde ale spectacolului, între timp fiind reprezentați numai de către doi actori de „gardă”, pasionați cititori, care țin morțiș să-și ridice nivelul lor literar, tocmai în cele trei ore ale reprezentației.

Nu știu dacă cei doi artiști de „gardă” posedă delegații în regulă din partea colegilor lor, care excelează prin absență, de asemenea nu cunosc nici părerea regizorilor și a conducerii Teatrului Armatei, în această privință.

Un lucru este însă cert : spectatorii sint în drept să-și arate uimirea văzind această stranie atitudine a actorilor față de rolul și rostul lor în spectacol, ca și față de public.

D. VASILE

Dialog cu un cronicar

— Sint bucuros, tovarășe cronicar, că mă aflu alături de dumneavoastră la spectacolul *Rețeta fericirii*. După cum puteți auzi, efectele sonore sint transmise pe scenă cu multă finețe și muzica nu supără cituși de puțin auzul. Mă folosesc deci de prilej pentru a repune în discuție chestiunea muzicii și efectelor sonore în spectacol...

După cite imi amintesc, dumneavoastră respingeți în principiu ideea imbinării muzicii cu spectacolul dramatic. Ați spus că e un obicei neserios, complet neserios, și nu mi s-a părut această părere îndreptățită. De aceea, însușindu-mi pentru o clipă maniera dumneavoastră dialectică de a expune opiniile, v-aș cere îngăduința să argumentez.

— Te ascult. Pentru argumente manifest comprehensibilitate și discuția mă găsește într-o dispoziție fastă.

— Poezia și muzica sint, după cite știu, de neseplat din cele mai vechi timpuri..